

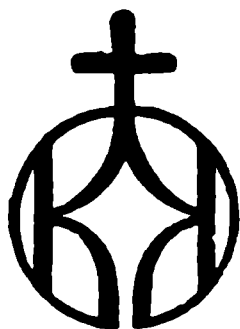
Sv. Vojtěch,
biskup, mučedník a ochránce český.

NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ

S V. V O J T Ě C H,
BISKUP, MUČEDNÍK A OCHRÁNCE ČESKÝ.

DNE 23. DUBNA.

***950—†997.**

PRAHA.
NAKLADATELSTVÍ KROPÁČ & KUCHARSKÝ.
1934.

»B O J O V N Í C I B O Ž Í«

**Životopisy svatých, blahoslavených a ctihodných
služebníků Božích.**

N A P S A L V Á C L A V K R O N U S.

- č. 1. Sv. Jan z Boha, přítel nemocných
- č. 2. Sv. Vincenc z Paula, apoštol lásky k bližnímu
- č. 3. Sv. Klement M. Hofbauer, apoštol velkomest. lidu
- č. 4. Sv. Bernardetta Soubirousová, pasačka lurdská
- č. 5. Sv. Gabriel Possenti, vzor a ochránce mládeže
- č. 6. Bl. Petr Julian Eymard, původce nynějšího ruchu eucha-
ristického
- č. 7. Ct. Anna Kateřina Emmerichová, stigmatisovaná služeb-
nice Boží
- č. 8. Bl. Mlada Přemyslovna, ochrankyně čes. nár.
- č. 9. Bl. Jan Sarkander, vzor křest. statečnosti
- č. 10. Sv. Jan Berchmans, ochránce mládeže
- č. 11. Sv. Johana z Arku, statečná Panna Orleánská
- č. 12. Sv. Jan Nepomucký, mučedník zpověd. tajemství
- č. 13. Sv. Efrém Šyrský, učitel církevní
- č. 14. Sv. Zita, ochrankyně lidí služebných
- č. 15. Sv. Jan Eudes, původce úcty k Bož. Srdci P. a P. M.
- č. 16. Bl. Ondřej Bobola, bojovník za sjednocení pravoslavi
s církví svatou
- č. 17. Sv. Jan Nep. Neumann, první čes. bisk. v Sev. Americe
- č. 18. Sv. Norbert, zakladatel řádu Premonstrátského
- č. 19. Sv. Václav, mučedník a dědic země české
- č. 20. Sv. Prokop, opat a ochránce český
- č. 21. Sv. Lidmila, prvomučednice a matka čes. národa
- č. 22. Sv. Vojtěch, biskup, mučedník a ochránce český
- č. 23. Sv. Antonín, velký divotvorce

VE VYDÁVÁNÍ SE POKRAČUJE!

Nihil obstat. Mons. Dr. Carolus Vrátný, censor. Imprimatur
Dr. Th. Opatrný, vicarius generalis. Pragae die 12. Martii 1934.
Nr.: 2559.

Při vtoku řeky Cidliny do Labe nedaleko Po-
děbrad stával za starých časů rozsáhlý a pevný
hrad, jménem Libice. Tam r. 950 v lednu naro-
dil se věhlasnému vládýkovi českému Slavníkovi
a manželce jeho Střezislavě synáček, který dostal
na křtu sv. jméno Vojtěch.

Vládýka Slavník byl náčelníkem mocného ro-
du Slavníkovců. Panství jeho bylo velmi rozsáh-
lé. Náležely k němu bezmála dvě třetiny české
země. Tímto územím vládl, podřizuje se nad-
vládě vévodů českých, jejichž říše sahala v těch
dobách až ke Krakovu.

Paní Střezislava pocházela ze slavného rodu
slovanského. Vychovala v bázni Boží pět synů
kromě Vojtěcha, který již jako chlapec vynikal
nad své sourozence neobyčejnou zbožností a
ušlechtilostí mravů.

Vznešení rodičové původně o Vojtěchovi roz-
hodli, že se jednou stane hlavou rodu Slavni-
kovců a že na knížecím dvoře pražském se do-
může na řízení záležitostí zemských velikého
vlivu. Dopuštěním Božím se však stalo, že Vojtěch
náhle upadl do těžké nemoci. Rodičové jeho ne-
vědouce si rady, zaslíbili ho v hradním chrámu
u oltáře Matky Boží službě Boží.

V nemoci Vojtěchově nastal pak nenadálý ob-
rat. Chlapec ku podivu se brzo pozdravil. Byl zase
čilý, jako by nikdy ani nemocen nebyl. Rodičové
věrní jsouce slibu, působili pak na jeho ducha
i srdce tak, aby se z něho stal kněz.

Prvním učitelem Vojtěchovým byl benedik-
tinský kněz Radla. Vojtěch se naučil od něho la-
tině tak dokonale, že kromě obvyklých modliteb
odříkával nazpaměť celý žaltář.

R. 972 byl Vojtěch poslán na slavné učení při benediktinském opatství v Magdeburce (Děvíně), protože tehda v Praze nebylo biskupa ani vyšších škol. Tam právě v tu dobu jako arcibiskup působil sv. Adalbert, někdejší host a přítel Slavníků na Libici, který bděl nad Vojtěchem otcovsky a při biřmování dal mu dokonce své jméno. To dalo podnět k tomu, že Němci a po nich i jiní národové místo českého jména Vojtěch užívají zpravidla slova Adalbert.

Vojtěch pobyl v Magdeburce na studiích 9 roků. Učitelem jeho tam byl věhlasný Otrik, který byl nazýván »saským Ciceronem«. Vlivem Otrikovým prospíval Vojtěch znamenitě nejen ve vědách, nýbrž i ušlechtilými mravy. Již tehda se jevil u něho sklon k neobyčejné zbožnosti.

R. 981 zemřel Vojtěchovi otec. Vojtěch bez meškání se vrátil z ciziny domů. Na Libici prodlél jen krátký čas. Odebrav se do Prahy, vstoupil mezi žakovstvo při biskupském chrámu. Tehdejší pražský biskup Dětmar vysvětiv ho na podjáhna, přijal jej do sboru duchovenstva při svém katedrálním chrámu.

Dětmar byl prvním biskupem pražským. Pocházel ze Saska, ale působil delší dobu jako benediktin v Čechách, jazyku slovanskému se naučil. Biskupem pražským byl jen 9 roků, neboť 2. ledna r. 982 zemřel. Po smrti jeho sešli se na Levém Hradci u knížete Boleslava II. lechové, kmeti a vládykové čeští s duchovenstvem a zvolili tam Vojtěcha za biskupa pražského.

Vojtěch se tomu živou mocí zpěchoval, konec konců však se vůli svých krajanů podrobil. Poté se odebral do Italie, kde právě dlel arcibiskup

mohučský Viligis, jemuž v těch dobách bylo biskupství pražské podřízeno. Tam r. 983 v městě Veroně byl Vojtěch na biskupa vysvěcen.

Nový biskup se vracel do své vlasti beze vši nádhery. Jel na koni, který měl ohlávku i otěže z konopěného provazu, jak tehdy bylo na českém venkově ve zvyku. V Čechách lid všude, kudy se ubíral, s jásotem ho vítal. Až na Prosek přišla mu v ústřety celá Praha. Odtud bosýma nohama šel Vojtěch po celou cestu až do chrámu sv. Víta, doprovázen jsa davem lidí prozpěvujících oblíbenou jeho píseň: »Gospodi, pomiluj ny.«

Vojtěch uvázav se v úřad biskupský, počínal si velmi rozšafně. Jsa učený, pokorný, nábožný a nadmíru dobročinný, všemu věděl radu. Důchody měl značné. Rozděloval je však na čtyři rovné díly, z nichž jeden připadl na potřeby chrámové, druhý na výživu duchovenstva, třetí obdržela zpravidla chudina a čtvrtý ponechal si na svoje potřeby. Co den bylo u jeho stolu 12 chudých starců, jimž sám posluhoval.

Povinnosti své konal s neobyčejnou horlivostí. Navštěvoval ve své rozsáhlé diecési pilně kostely. Všude kázal, zpovídal a staral se, aby mládež byla vychována v bázni Boží. Apoštolská horlivost jeho však se potkala s nezdarem. Svěřenci jeho totiž nelibě nesli, že brojí proti pohanským zvykům, které byly tehda v Čechách silně zakořeněny.

Vojtěch nemohl mlčet k tomu, že vládkové žili v mnohoženství, že prodávali zajatce židům, že o nedělích a svátcích se konaly ve městech a dědinách hlučné trhy, že u kněží nebylo kázně, a že kníže Boleslav II. se spolčoval s pohanskými Lutici, kteří donášeli do Čech pohanské bůžky.

Nešvary ty přiměly Vojtěcha, že r. 987 se odebral do Říma k papeži Janu XV., který ho úřadu biskupského zbavil. Poté vykonav pout do Svaté země, pobyl nějaký čas u benediktinů na Monte Cassinu a pak též u sv. Nila v jižní Itálii. Vrátil se konečně do Říma, vstoupil k benediktinům u sv. Bonifáce a Alexia na Aventíně, kde prožil dva nejšťastnější roky svého života.

Mezi tím zastesklo se Čechům po Vojtěchovi. Boleslav II. vypravil proto k papeži do Říma zvláštní poselstvo, v jehož čele byl sám bratr knížete, mnich Kristián a známý kněz Radla.

Vojtěch po přání papeže opustil klášterní zátíší, vydal se r. 993 na cestu do Prahy a vzal s sebou 12 benediktinů. Když dospěl k českým hranicím, padl k zemi a líbal tu posvátnou půdu, v níž stála jeho kolébka. Stanuv pak na Zelené Hoře, žehnal své vlasti, jejíž žírné nivy malebně se před ním rozkládaly do dálky.

V Praze přijalo Vojtěcha kněžstvo a zástupcové lidu s velikou radostí a slávou. Všichni slibovali mu o své újmě poslušnost. Kníže Boleslav II., chtěje ho získati, přiznal mu právo, aby podle svého dobrého zdání rozlučoval sňatky proti církevním předpisům uzavřené, a aby všude, kde to uzná za dobré, stavěl chrámy.

Vojtěch pomocí Boleslava II. vystavil nejprve r. 993 v Břevnově klášter, do něhož uvedl benediktiny, které s sebou z Říma byl přivedl. Prvním jejich opatem se stal bývalý pěstoun jeho Radla, který se v klášteře jmenoval Anastasius. Břevnovský klášter se stal během času ohniskem křesťanské kultury, která se odtud zanedlouho rozšířila

po Čechách, Moravě, Polsku i Uhrách, jsouc církvi Kristově v těch zemích pevnou oporou.

Vojtěch chtěje shlédnouti svou rozsáhlou diecési, navštívil Moravu a Slovensko. Pobyv v Nitře a Krakově, kde horlivě kázal, vrátil se pak z apoštolské cesty do Prahy, kde nemálo se zarazil nad tím, že veliké naděje, které kladl ve své kraja-ny, ho zklamaly. Příčinu k tomu dal mocný rod Vršovců, který se mezitím s příbuznými jeho Slavníkovci znepřátelil, kuje proti nim pikle, kterých jen úhlavní nepřítel jest schopen.

Vojtěcha měli Vršovci též v nenávisti. Postavili se proti němu zejména, když se zastal manželky jednoho z nich, která obviněna jsouc z nevěry manželské, hledala útočiště v chrámu u sv. Jiří. Církevní zákon jí tam zaručoval bezpečnost. Vršovci však nedbajíce toho a tropíce si dokonce z Vojtěcha posměšek, nešťastnou ženu od oltáře odtrhli a venku ji pak sťali.

Vojtěch nechtěje své biskupské pravomoci zadati, vydal klatbu na Kochana, starostu rodu Vršovců. Vršovci, majíce oporu v Boleslavu III., který v tu dobu místo svého těžce nemocného otce, Boleslava II., zemi českou spravoval, činili pak Vojtěchovi takové příkoří, že chtě nechtě se odebral opět do Říma. Tam r. 995 vzdal se pražského biskupství a uchýlil se do samoty k benediktinům na Aventín.

Český lid Vojtěchův odchod nesl těžce. Rozvážným činitelům šlo především o to, že cizina bude míti divné mínění o celém národě, když biskup rodem Čech ve své vlasti nevydrží. Počali tedy na metropolitu mohučského naléhati prosbami, aby Vojtěcha přiměl k návratu do Prahy.

Papež Řehoř V., popřáv sluchu metropolitovi, dosáhl toho, že Vojtěch byl odhodlán vrátiti se, vymíňoval si však, že se obrátí jako misionář k Slovanům v severních končinách, kdyby snad v Čechách zase narazil na odpor.

Na hranicích českých však došly ho zprávy o tom, že Vršovci mezi tím na Libici Slavníkovce přepadli a celý jejich rod vyhubili. Vojtěch vida nezbytí, uchýlil se do Polska ke knížeti Boleslavovi Chrabrému, který ho přijal pod svou ochranu. Odtud chtěje míti čisté svědomí, vzkázal Čechům, zda trvají na tom, aby se k nim jako biskup vrátil. Dostav od nich uštěpačnou odpověď, vypravil se z jara r. 997 s Radimem a Benediktem na sever hlásat evangelium Prusům, kteří ho však rozhořčeně odmítli.

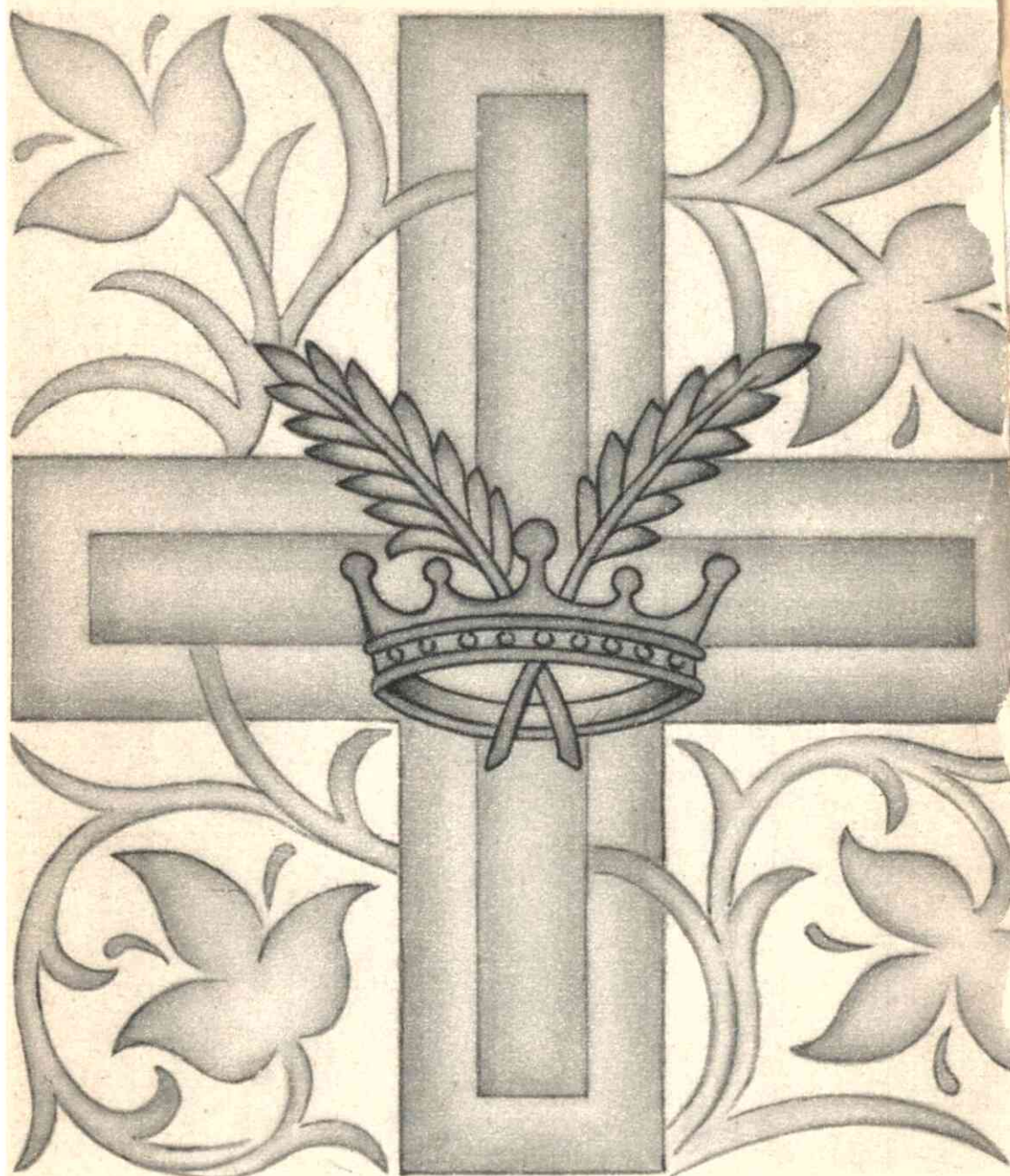
Vojtěch, zanášaje se myšlenkou, že se pustí k Bodrcům a Luticům, usedl bezděky neda-leko města Královce na poli Romovém, aby si trochu odpočinul. Prusové majíce to pole za posvátné, na Vojtěcha se rozzuřeně vrhli a sekerami, kopími a vesly ho 23. dubna r. 997 ubili.

Boleslav Chrabrý tělo jeho vykoupil a pochoval v Hnězdně. Odtud bylo r. 1039 slavnostně převezeno do Prahy, kde podnes v katedrále u sv. Víta odpočívá.

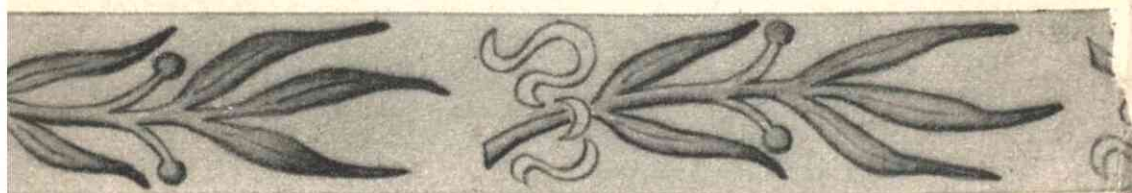
»Proto, bratři moji milí, buďte pevní, nepohnutelní, vždycky přehorliví v díle Páně, vědouce, že naše práce není nadarmo v Pánu,

1. Kor. 15, 58.)

B O J O V N Í C I B O Ž

N A P S A L V Á C L A V K R O N U

S E Š I T 22

C E N A 50 H A I